

**TEXNOLOGIYALARNING RIVOJLANISHINING ISH O'RNIGA
TA'SIRI****Turopova Nigora Xolmurod qizi**

Termiz Davlat Universiteti

nturopova@tersu.uz

Annotatsiya. Zamonaviy innovatsion texnologiyalarni joriy etish korxonalar uchun ijobiy qadamdir. Innovatsion texnologiyalarni samarali axborotlashtirish makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va korxonaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jarayonlarini sezilarli darajada oshiradi, bu esa boshqaruv qarorlari sifati va darajasini, axborot jarayonlari va xizmatlari samaradorligini oshirishga olib keladi, bu esa o'z navbatida ijtimoiy-iqtisodiy, ilmiy, texnik, madaniy va hayotning boshqa ko'rsatkichlarini yaxshilaydi. Barcha jarayonlarda axborotlashtirishni joriy etish va zamonaviy innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish YAIM o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ushbu maqola aynan Texnologiyalarning rivojlanishining ish o'rniga ta'siri mavzusida bo'lib, yaxshigina o'rganilgan va soda qilib tushuntirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: *Texnologiya, axborot, ish, xodim, ofis, taraqqiyot, bandlik, imkoniyat, muammo, raqamli texnologiya, samaradorlik.*

Kirish

Bir necha o'n yillar oldin, agar siz ofisga kirsangiz, xodimlarning yozuv mashinalarini urib, shahar telefonlarida suhbatlashayotganlarini ko'rasiz. Agar bitta ishchi boshqasi bilan aloqa qilishni xohlasa, bu HipChat yoki elektron pochta xabarini yuborish o'rniga, o'rnidan turib, o'sha odamning stoliga yurishni anglatardi. Ammo texnologiya rivojlanishda davom etmoqda va bu har doim biznes rahbarlarining yollash, bozor, byudjet va investitsiyalarni himoya qilish uslubiga ta'sir qiladi.

So'nggi o'n yilliklarda texnologiyaning jadal rivojlanishi hayotimizning turli jabhalarini, jumladan, ishlash uslubimizni tubdan o'zgartirdi. Texnologik taraqqiyotning bandlik imkoniyatlariga ta'siri katta ahamiyatga ega va munozarali mavzudir. Ushbu insho texnologik rivojlanishning ijobiy va salbiy tomonlarini ko'rib chiqishning oqibatlarini o'rganish va tahlil qilishga qaratilgan. Ishlab chiqarish, aloqa, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi turli sohalarni o'rganar ekanmiz, texnologik taraqqiyot mahsuldorlik va samaradorlikni sezilarli darajada oshirishga olib kelgan bo'lsa-da, ular, ayniqsa, bandlik imkoniyatlari va ish o'rinlari xavfsizligi nuqtai nazaridan yangi vazifalarni qo'yanligi ayon bo'ladi.

Zamonaviy sharoitda makroiqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydigan innovatsion texnologiyalarni axborotlashtirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish katta ahamiyatga ega. Axborotlashtirish jarayoni jamiyatning deyarli barcha sohalarini qamrab oladi va eng yangi innovatsion texnologiyalardan foydalanish bilan bog'liq. Axborotlashtirish muhim rol o'ynaydi va korxonalar uchun eng muhim harakatlantiruvchi kuchlardan biri hisoblanadi.

METODOLOGIYA

Raqamli texnologiya rivojlanishi bandlik imkoniyatlari va ish o'rinlari xavfsizligi nuqtai nazaridan yangi vazifalarni qo'ygan:

Texnologik taraqqiyot va avtomatlashtirish: Texnologik taraqqiyotning e'tiborga loyiq ta'siri sanoatning turli sohalarida avtomatlashtirishning yuksalishi bo'ldi. Avtomatlashtirish jarayonlarni soddalashtirish va samaradorlikni oshirish uchun javobgardir, bu esa mahsuldorlikni oshirishga olib keladi. Robototexnika, sun'iy intellekt (AI) va mashinani o'rganish sohasidagi yutuqlar odamlar tomonidan an'anaviy ravishda bajariladigan vazifalarni avtomatlashtirishga imkon berdi. Ushbu siljish ishlab chiqarish kabi tarmoqlarga sezilarli ta'sir ko'rsatdi, bu erda murakkab mashinalar va avtomatlashtirilgan yig'ish liniyalari qo'l mehnati o'rnini egalladi.

Texnologik taraqqiyot orqali ish o'rinlarini yaratish: Ommabop e'tiqoddan farqli o'laroq, texnologik taraqqiyot butunlay yangi kasblar va sanoatlarning paydo bo'lishiga olib keldi. Avtomatlashtirish tufayli ma'lum ish rollari eskirganligi sababli, innovatsion texnologiyalar yangi ko'nikmalar va tajribalarni talab qiladi. Misol uchun, ijtimoiy medianing yuksalishi ijtimoiy media menejerlari va raqamli marketologlar kabi lavozimlarni tug'dirdi. Xuddi shunday, dasturiy ta'minot muhandislari va ma'lumotlar bo'yicha olimlarga bo'lgan talab raqamli platformalar va katta ma'lumotlar tahliliga bo'lgan ishonch ortib borayotganligi sababli oshdi. Shunday qilib, texnologik taraqqiyot nafaqat ish o'rinlarini almashtiribgina qolmay, balki yangi ish joylarini ham yaratadi.

Malakadagi farq va bandlik muammolari: Texnologik taraqqiyot yangi ish o'rinlarini yaratishga hissa qo'shishi bilan birga, ish bilan ta'minlashda jiddiy muammolarni ham keltirib chiqaradi. Texnologiya tez sur'atlar bilan rivojlanib borayotgani sababli, ko'plab mutaxassislar o'zlarini tobora kengayib borayotgan mahorat bo'shlig'iga duch kelishmoqda. Ko'pgina an'anaviy ishlar odamlardan raqamli davrda dolzarb bo'lib qolish uchun ko'nikmalarni oshirish yoki qayta ishlashni talab qiladi. Bu doimiy o'rganish va moslashishni talab qiladi, bu allaqachon ishlayotgan shaxslar uchun qiyin bo'lishi mumkin. Yuqori malakaga ega bo'lmaslik ish

xavfsizligining pasayishiga va texnologik jihatdan ko‘proq malakali shaxslar bilan almashtirilishi xavfiga olib kelishi mumkin.

Raqamli bo‘linish va tengsizlik: Texnologiyaning o‘sishi natijasida yuzaga keladigan yana bir muammo raqamli tafovut bo‘lib, mavjud tengsizliklarni kuchaytirishi mumkin. Texnologiyadan foydalanish imkoniyati cheklangan yoki raqamli savodxonlikka ega bo‘lgan shaxslar asosan texnologik malakaga tayanadigan ishga joylashish imkoniyatlariga kirishda jiddiy to‘siqlarga duch kelishadi. Bundan tashqari, ishlab chiqarish kabi ba’zi tarmoqlarda autsorsing va avtomatlashtirishga bo‘lgan ishonchning kuchayishi tufayli ish bilan bandlikning pasayishi kuzatildi. Ish bilan ta’minlashdagi bu nomutanosibliklar ijtimoiy va iqtisodiy tengsizliklarni yanada kengaytiradi.

Ta’limdagi texnologik yutuqlar: Texnologik taraqqiyot ta’lim sohasida ham inqilob qildi. Elektron ta’lim platformalari, onlayn kurslar va ta’lim dasturlari o‘rganishda qulaylik va moslashuvchanlikni oshirish uchun yo‘l ochdi. Ushbu siljish odamlarga o‘z bilim va ko‘nikmalarini istalgan vaqtda va istalgan joyda oshirish imkonini beradi va ularga mehnat bozorida raqobatbardosh ustunlikni beradi.

Mutaxassislar texnologiya qachondir odamlar bajaradigan ko‘plab ishlarning o‘rnini egallashini uzoq vaqtdan beri taxmin qilishgan. Biroq, tarix shuni ko‘rsatdiki, ish o‘rinlari eskirgan sari yangi imkoniyatlar ochiladi. Hozirgi talabalar ma’lumotlarni tahlil qilish va kompyuter dasturlash kabi texnologik ishlarga tayyorgarlik ko‘rishga da’vat etilmoqda, bundan to‘rt yil oldin ular ma’muriy yoki savdo lavozimida ta’lim olishlari kerak edi. Texnologiya, shuningdek, Internet orqali ishchilarga o‘z vazifalarini uydan yoki boshqa bir chekka joydan bajarishga imkon beradigan ishga yollashni o‘zgartirdi. Bu bizneslarga ixtisoslashgan, tajribali ishchilarni arzon narxlarda yollashga imkon beradigan global iste’dodlar havzasiga kirish imkoniyatini berishning qo‘shimcha afzalliklariga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, texnologik taraqqiyotning bandlik imkoniyatlariga ta’siri sezilarli va ko‘p qirrali. Avtomatlashtirish va innovatsiyalar mahsuldorlikni oshirish va yangi ishlab chiqarishlarni yaratish imkoniyatlarini namoyish etgan bo‘lsa-da, ular malaka oshirish, ish o‘rinlari xavfsizligi va ish bilan ta’minlanishning teng huquqliligi nuqtai nazaridan ham muammolarni keltirib chiqardi. Siyosatchilar va muassasalar ta’lim va qayta tayyorlashga yo‘naltirilgan tashabbuslar orqali ushbu muammolarni hal qilishlari kerak, bu odamlarni rivojlanayotgan texnologik landshaftga moslashish uchun zarur ko‘nikmalar bilan ta’minlashga qaratilgan. Bundan tashqari, axloqiy mulohazalar texnologik taraqqiyotga hamroh bo‘lishi kerak, bu ularning butun

jamiyatga foyda keltirishi va potentsial salbiy ta'sirlarni yumshatishini ta'minlashi kerak.

Adabiyotlar

1. Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish g'oyalari va sanoat tuzilmasini o'rtadan yuqori darajaga olib chiqishning asosiy vazifalari
2. file:///C:/Users/user/Downloads/innovatsion-texnologiyalarni-iqtisodiyotga-ta-siri.pdf
3. <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsion-texnologiyalarni-iqtisodiyotga-ta-siri>
4. Abror, Rashidov, and Kubayev Shahobiddin. "INNOVATIVE MARKETING AND ITS DEVELOPMENT." *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research* (2023): 193-196.
5. Rashidov, Abror, and Shahobiddin Kubayev Ernafas o'g'li. "MAMLAKATIMIZDA ISHSIZLIK SABABLARINI O'RGANISH VA TAHLIL QILISH." *IQRO* 1.2 (2023): 284-288.
6. Botirovna, Usmonova Vasila, and Kubayev Shahobiddin. "O'ZBEKISTONDA ISHSIZLIK MUAMMOSI VA UNI HAL QILISH CHORA TADBIRLARI." *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM* 3.35 (2023): 332-338.
7. Abror, Rashidov, and Kubayev Shahobiddin. "MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH VA YUQORI IQTISODIY O'SISH SUR'ATLARINI TA'MINLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI." *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM* 3.35 (2023): 327-331.
8. <https://uz1.financieremedia.com/info-7950023-impact-technology-business-environment-3557>
9. <https://uz.tierient.com/texnologiyaning-ijtimoiy-rivojlanishga-tasiri/>
10. Буранова Л. В. и др. Зарубежный опыт ипотечного жилищного кредитования //O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali. – 2023. – T. 2. – №. 19. – С. 437-345.
11. Turoпова N. O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari. – 2023.